

UNIVERSITY OF AMSTERDAM

Receptive Dance Education
in Dutch Secondary Schools
A Case Study

Theatre and Society: Theatre, Education & Aesthetic Experience

Professor Cock Dieleman

24-12-2016

Kleo Van Ostade – 11351586 – Master Dramaturgy

Chiminae Ball – 11404841 – Master International Dramaturgy

Janne Dijk – 11141956 – Master Theatre Studies

Index

Introduction	p. 3
Interview Students– First Group	p. 5
Interview Students– Second Group	p. 26
Interview Dance Teacher	p. 45
Conclusion	p. 59
<i>1.1 Interview with the students</i>	p. 59
<i>1.2. Interview with the dance teacher</i>	p. 63
<i>1.3 Parallel with previous research and further research suggestions</i>	p. 65
Bibliography	p. 68

Introduction

With the appearance of the CKV course (Culturele en Kunstzinnige Vorming, translated as Cultural and Artistic Education (Dieleman 2014) in Dutch secondary schools in 1999, a signal was sent that receptive arts education deserves as much attention in arts education as does active and reflective arts education. This threefold distinguishing in education – active, reflective and receptive – is used in Dutch arts education, but in many schools the focus remained solely on the active and reflective aspect. CKV was a strategy to divide arts education, equally, back into the three aspects of arts education. But the quality has been debated, and successful receptive education is still very much dependent upon individual teachers (Dieleman 2014).

A similar demand for awareness comes from the corner of dance education. The importance of receptive next to active and reflective dance education, with an emphasis on visiting dance performances, is clearly stated by important voices such as Jacqueline Smith-Autard (Smith-Autard 2002), who introduced her *Midway Model* of dance education, and Vera Bergman (1995, 2003), who used a similar threefold model even earlier. This model focuses on the creating, performing and watching of dance in dance education, and the importance of the coherence and connection of these three. It conforms with the threefold aspect of general arts education, and clearly struggles with the same issue of underrepresentation of the receptive component. This discussion is still very much active (for example in Wildschut 2012; Maes 2013; Voets 2014). They also emphasize the importance of the way in which the performance is framed within dance education as a whole.

In this spirit, last year a group of students from the University of Amsterdam (department Theatre Studies/Dramaturgy) conducted research on receptive dance education in primary schools (Bergen, Geel en Munsterman 2015). They visited three primary schools in Amsterdam that specifically offered dance education. These schools were profiling themselves as schools that offered dance education, so in no way do they claim that this is a representation of all primary schools in Amsterdam/ The Netherlands. Since they examined primary schools, our focus on secondary schools will have some consequences for the research. Our research will focus on receptive dance education in schools that offer dance education as a separate course with a final exam, which does not exist in primary schools. Still, some conclusions of this research were very relevant to our research process.

Firstly, all persons interviewed (students and dance teachers) were very enthusiastic about dance education in general, but the dance teachers listed some obstacles in their

personal and professional experience with receptive dance education, namely time shortage and a very small budget for cultural activities. Secondly, the three aspects of dance education, as in the Midway-model, were offered in all three schools that were questioned. Thirdly, the teachers mentioned their awareness and the importance of the transfer effects of dance education in their classes, like presentation skills and confidence. A final point of relevance is that the three primary schools were also involved in further integrating dance education more into the general curriculum. We did not want to steer our research in this exact direction to make a comparison between primary and secondary schools, but touched upon each of these aspects during the interviews, to see if these problems could be specific to primary or secondary schools, or dance education itself.

So instead of this comparison, we opened up our research questions. We were interested in examining how students experience a dance performance in the context of their particular situation. How are they prepared for and guided during this experience? How does it fit in with the broader dance and arts education they receive at school? Do they see value in watching live performances? What does the teacher hope the students will experience when watching a production?

As a case study for these very general questions, we contacted a school that specializes in arts education, and offers dance education in every year of secondary school.¹ The students visited the performance *Symbolen* by NTD2, a Dutch dance company. After the performance, we talked to 11 students that had attended dance classes at their school. They were all around the age of 16. A while later we had an interview with their dance teacher, who had accompanied them to the performance.

The first set of interviews took place at Theater De Flint where our research group, the dance students, and the dance teacher attended the performance. Following the performance, an interview was conducted with the students in the presence of their teacher. The teacher assured us that the students would not hold back in their answers because of her presence. The students were divided into two groups for both practical and strategic purposes. For novice field researchers, a smaller group of respondents was simpler to steer thus maintaining the atmosphere of an organic conversation rather than that of an artificial questionnaire. Moreover, the teacher's inability to observe two groups simultaneously allowed the students a few minutes, in alternation, to respond unreservedly if they did happen to hold back their answers in the presence of the teacher.

¹ The school, students and teacher are anonymized in this research.

An important aspect to bear in mind here, is that the interviews each lasted a maximum of half an hour. This time limit was imposed upon us by the dance teacher, since she and her students had a very busy schedule. The dance teacher felt responsible to protect the students against a heavier workload than they already have. This already marks two issues that will appear again during the following research: time and workload.

These limitations of course affected our research in several ways. First, we did not have the possibility to visit a preparation class before the performance (there was no preparation class), and the discussion in class after the performance. This means that our take on how this performance was framed within the course is partial. Secondly, due to the time limitations of the interviews, we used very direct questions, and were not able to cover all issues we prepared. Our priority was an informative discussion with students and their teacher, where they could speak as freely as they wanted, instead of a checklist of short questions. This proved fruitful, for example when the students suddenly talked about Youtube as an important factor of their receptive dance education. This was something we did not have in mind, and will elaborate on later. Thirdly, as in the previous research, this case study is not a representation of the field of (receptive) dance education in the Netherlands. This is a small insight into this broad field from the point of view of the outsider looking in.

Still, this research can be useful in offering a glimpse of receptive dance education in secondary schools, and how it is experienced by students and dance teachers. It shows difficulties and challenges for receptive dance education, and offers suggestions for further research. Thereby, next to last year's research, some parallels can be drawn and these can help to put the state of receptive dance education into greater focus.

Interview Students– First Group

Flint Theater on 26-11-2016

Students= S, Teacher = T

<p>Kleo: Just a general question; could you give us some idea of the dance education that you get at school right now?</p> <p>S1: It's very creative. It's a lot of independent work. You have to make a lot of dances yourself but you also learn a lot of moves, techniques. You learn to choreograph but you also learn to really dance. So you can do both. Somebody else?</p> <p>S2: I think you described it well. We really grow in our dance. I don't dance out of school, I only dance at school, and I really like it but more as a hobby. But I think, of my school experience, I can say that I really can dance more than I used to.</p> <p>S 1: It's very individual so they look at where you started, and how you grow; they try to help you as much as possible. They motivate you to help each other, which is really nice. There's a lot of group-work too; it's nice to dance with each other. It's a lot of fun.</p> <p>S2: It's not as scary as when you're alone.</p> <p>S3: We had to do solos last month.</p> <p>S 1: It was pretty scary.</p> <p>S 3: A lot of times we perform for each other. So, for the class or for the school and three weeks ago we did our solos for our</p>	<ul style="list-style-type: none">• Overview of dance curriculum • Independent study• Learning active dance techniques• Learning active choreography techniques • Setting individual goals for each student• Student collaboration• Group dance • Solo dance • Performing for an audience in the class• Performing for an audience in the
--	--

<p>parents and teachers.</p> <p>S 1: It's for our exam.</p> <p>Kleo: You all have an exam?</p> <p>S 1: Yes, the next one is a group dance that we have to choreograph ourselves, with each other. I'm really looking forward to it.</p> <p>S 3: That's pretty much it.</p> <p>Chiminae: Can you talk a little bit more about what makes it independent?</p> <p>S 1: The lessons are split up into different sections. You start with each other performing a little choreographed piece that you are learning every week. Then you have little projects that you do like go and make solos or in little groups you go and make a dance. You're really doing it by yourself and the teacher just walks around and points something out or you ask for help so it's really independent.</p>	<p>school</p> <ul style="list-style-type: none"> • Active dance exam • Active dance lesson structure • Teacher led choreography • Student choreography • Self-study with teacher assistance
<p>Kleo: Do you watch each other's work?</p> <p>S 2: Yeah, we give feedback and help each other to make it better.</p> <p>S 3: Before we perform, we like to watch each other and give points about what you can work on. If we perform for a grade then we also watch each other and we support each other.</p> <p>S 1: Over the years you learn to give feedback which is pretty awesome.</p> <p>S 3: You also learn to get feedback. If someone gives you negative feedback it doesn't mean that the person hates you or</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Student led feedback and support • Lessons in giving and receiving feedback of fellow students' choreography

something; he just wants to help you.

S 1: At first it was like, “Oh well, you don’t think I’m good enough.” And now it’s like “Oh well, thank you!” So you really learn to appreciate it. We get lessons in it at school but also just in general also for English or History or any subject you can imagine.

Kleo: Lessons in feedback?

S 1: Yeah.

Kleo: It’s a separate subject?

S 1: Well, like, little courses.

S 3: Yeah well, you do projects and you learn from your teacher how to give feedback and how to get feedback.

S 1: In Dutch you have special assignments where you need to give each other feedback. It really helps. For the next exam we have to write an essay. With that feedback, you’re going to take it with you and you’re going to write it again.

Chiminae: With your peers, you take control of your learning?

All: Yes.

Chiminae: Another general question; in this performance, can you describe a little bit about what you saw and what kinds of associations you made from what you saw?

S 3: Well, for me, I thought it was really abstract so I didn’t really see a kind of story or something. But with the second part I thought it was around the death of the boy and how the girl progresses or something. With the first part, I don’t really know what

- Lessons in giving and receiving feedback in all subjects
- Learning how to use feedback from other students to improve one’s work

- Difficulty interpreting abstract dance vs narrative dance

<p>it was about.</p> <p>S 1: I don't think it really matters. To me, it was more mesmerizing and beautiful to watch. I don't think you always need a story to enjoy something.</p> <p>S 3: Yeah that's true. There was also a lot of partnership between the girl and the boy and also between the girl and the girl but also between the boy and the boy. But also a lot of group work and also solos. So it was always different, I guess. I kind of like that.</p> <p>Kleo: What did the others see?</p> <p>S2: I don't know. I really liked it but, for me, it maybe was too abstract. I do like a story behind the dance if I watch it. But I did like the moving walls.</p> <p>S4: In the first dance?</p> <p>S2: Yeah.</p> <p>S1: In the last dance I really liked how they used the prop. The big white board. How they made use of that; I really loved it.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dance can be beautiful without a story • Variations between partner choreography and solo choreography in performance • Abstract dance is difficult to understand • Interesting use of props in the performance
<p>Kleo: Something you recognize or associated with something else? Another performance you saw?</p> <p>S 1: Well, a year ago I went to a show right here and there was a lot of lifting in it. They were kind of the same moves.</p> <p>S 3: I went to Isabella Berkha, I don't really know her name, and the partnership was really similar in her choreography. I thought it was more of her style and so I recognize that and some moves we learnt in class.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recognition of choreographic similarities between dance performances seen in the past • Recognition of choreographic similarities to dance techniques learnt in class

The teacher looks at the other students and asks if they have anything to say.

S 5: No, I don't really recognize anything.

Modern isn't really my style.

S 6: Modern also isn't my style. I didn't really like it.

Kleo: What's your style?

S 5: More Hip Hop and Ballroom.

S 1: Totally different.

Chiminae: From the three pieces, which was your favourite and why?

S 2: I think, for me, the last one because I really liked the choreography. The lifts; I really liked that.

S 1: I loved the music in all of them. I really thought it worked well with the moves.

S 2: And the opening of piece two. With the music and everyone with their hands. That was cool.

S 3: I liked the second part because it was a little bit of a mystery kind of thing. And it was a little bit scary. So I liked that.

S 1: I liked the first and the third part, I think. The first part was very still and the music was very calm. I really liked that. And the third part, with the lifts, was also pretty cool. The second part I really liked the way the lights were used. It really brought something to the stage.

S 3: It made it a little bit darker.

S 4: The first two, I thought it was a little bit weird because of the moves they made. But the third one I liked the most because of the

- Dance genre preference affects how a student perceives a performance

- Lift work in choreography is stimulating

- Music suited choreography

- Mysterious atmosphere in dance can be exciting

- Lighting can add atmosphere to a dance performance

<p>lifts. More, uhm...</p> <p>Kleo: Technical, maybe?</p> <p>S 4: Yeah.</p> <p>S 1: I liked how in the third part everything flows together. Like, how they started with one person and then if they ran behind the object then there were two. Everything worked very well together. I really liked that.</p> <p>S 6: Yeah, the third dance was more a dance, for me, than the first two.</p> <p>Chiminae: When watching the first two, if it didn't feel like dance to you, then what did it feel like?</p> <p>S 6: It felt like dance but...they made weird stops and they were walking all the time. It felt a little bit like...I don't know.</p> <p>S 1: So, more movement...</p> <p>S 6: Yeah, more movement.</p> <p>S 5: Theater miskien?</p> <p>S 6: Yeah, theatre.</p> <p>S 1: I don't know. It's got something, too. It was different. It's surprising and I think that's good in dance too. To surprise people. To make something new.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Flow of choreography is important • Distinction between dance and movement theatre • Surprise and innovation is important
<p>Kleo: Did your teacher say why you went to this performance?</p> <p>All: No.</p> <p>S 2: It was more because we dance at school with the class. We just went to this for fun. Not to make an assignment.</p> <p>S 1: Well, I think, to use for inspiration.</p> <p>S 2: Yeah, maybe inspiration for our next</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Purpose of attending the dance performance

<p>dance. For our exam.</p> <p>Kleo: So you watched this dance explicitly for inspiration?</p> <p>All: Yeah, for inspiration.</p> <p>S 1: And enjoy.</p> <p>S 3: And I think it's good to see other people dance. So you see their technique and things you like and don't like. So, if you dance yourself, you improve because you know what it looks like when other people do it. It's also for when you see something really cool so you're like "Oh well, I really like that. I can try it." And maybe use that for the group dance or the solo. I just like to see other people dance because it's really different when you watch other people from when you do it yourself.</p> <p>S 1: When we did the solos it was kind of fun to see that everyone was on their way to creating their own style. In the beginning you stood there and thought, "What am I going to do? Well, this feels like me." It's really fun to see. Watching other people really helps.</p> <p>S6: Like you say, you learn new movements.</p> <p>S1: So you don't get stuck on the same thing.</p> <p>S2: That's also what I like about our school. You can really develop your own style. In the first years you dance with the teacher and you're too shy to dance yourself and I think the next years you really learn new</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Watching for inspiration • Watching for exam preparation • Watching for pleasure • Watching to improve one's own dance technique • It's different to watch someone dance than to be the one dancing • Developing individual styles in the class • Diversifying style and techniques • Improving confidence in class • School curriculum encourages independence and individuality
--	---

things and new techniques. And I think that this year, it's our last year, we really created our own style. I think that's really cool.

S1: I think it's also pretty important to the school to let us make our own creations or opinions.

S3: Yeah because I dance out of school also, two times a week, and then you learn things, but someone like my teacher creates something and you dance it and that's it. And in school we can make our own pieces. So I can use the stuff that I learned and make something that's like me.

S3: And sometimes I don't really like dancing the pieces from my teacher because I didn't really like the style. It's like really technical, I don't really like that stuff. So then I can make my own piece. I can use things that I like and the things that I don't like I leave that behind. And when I made my solo I also watched a lot of other dances like Amsterdam Dance Centre, I don't know if you know that, from Youtube and I saw something and I was like 'Oh that's cool, I can try it'. But I always try not to copy, but to like use it like an inspiration. That's also with this, I don't like copying someone else's stuff, but you can always like use it as an inspiration.

Kleo: You said you searched for Youtube clips, do you also do that in class sometimes?

Everyone: Yeah

S1: Well, we had to do an analyzing project for the... Like it's theory? We also get theory in dance. So we had to watch different choreographers and dancers, and make an ... analyzation?

Kleo: Analysis

S1: And make a presentation about it and... It was meant to be an inspiration for your solo.

S4: Yes and in the beginning of the solos I

- Extracurricular dance is teacher led
- School dance curriculum is partly independent

- Learning to copy dance techniques vs learning to take inspiration to create original choreography

- Using Youtube videos for Dance theory and analysis

watched some Youtube videos because I didn't know where to start and I was like...

S6: Yeah that's...

S4: Uuuh where do I start so I...

S1: For you it was really difficult because it had to be modern, right?

S4: Yes.

S6: Yeah, I have a hiphop background, and now I dance modern for like three years but sometimes It's little bit difficult because most modern dancers are – did ballet when they were younger and I did hiphop. So I watched a lot of Youtube stuff just to try it out so I can grow in modern. Sometimes the project is so big and like S4 said you don't know where to start, so then you watch someone else and you're like, 'oh that's cool so I can use it,' and then you make little pieces and at the end you can put it together. And then you have a dance.

S5: Especially with the solo (18:08). You are like... this has to be good because you're the only one standing on stage here like 'oh everyone is looking at me' so it has to be good (laughter)

Chiminae: So in these productions, was there anything that you guys saw that you would like to use or it... ?

S1: A lift.

S4: Yeah that was pretty awesome.

S1: There was a man standing in front of the audience, and a girl ran by and he grabbed her and she collapsed around his arms. And like tried to move and get away. That was pretty awesome. I might try it.

S6: I really liked the one girl with the black hair. She was really flexible and I am not flexible at all. (laughter) But I really liked that she was like, I don't know, just cool that she was so flexible.

Kleo: Were you like actually thinking during your watching of the performance, 'ok I can use this, I can use that...'

All: Yes.

- Difficulty to choreograph dance in a new style
- Learning new styles of dance
- Learning to be confident in solo dance
- Choreography seen in the performance that the students would like to try in their own dance
- Favorite dancer due to flexibility

S6: I can't look at dances and just look at it. I don't know, it's different than before I guess. Before I danced I was just looking at it and I was like 'Oh yeah, well that's cool and it's beautiful and I like it.' And now I'm like... Well that toe is not really pointed but... (laughter) And that's stuff is really cool, I have to use it. Or how the hell did she do that, I have to try that. I don't know it's different than you watch like normal people (laughter).

S1: I don't really have it with dance. Also when I listen to music, I just get in my head like all these movements, and I create my own dance in my head so... When I'm riding on my bike and (?) listen to music. Like that movement and that timing...

S6: Yeah I created my solo on my bike so... (laughter) I was listening to this song like all the time, and then, when I went home I was like up to my room and just try it out. Like; is this working.

Kleo: I'm just looking at you (S3) now, but even if the performance is not really entirely your style, do you get like certain things of it that you can use for inspiration?

3: Ummm... Just a little bit, not too much. I liked a few things. But when I try it at home, it doesn't work at all. (laughter)

4: Yes sometimes you think 'Oh I can use that' but when you try it yourself, you think like 'Oh never mind'.

S1: We went to ArtEZ, like, for some lessons. And a few of us tried it at home I think, some movements, with physical dynamics...

S1: You build your own body strength. By moving on music.

S6: Tricks, right?

S1: Did you try it at home? Yes you did!

S6: Yes, we all did, we all failed. (laughter) Because like I said I'm not that flexible.

- Watching dance with specific intention to use choreography seen in the performance
- New way of watching dance performances since taking dance classes

- Imagining dance when listening to music
- Influence of music on choreography

- Difficulty being inspired by a style of dance that is not one's own

- Failure to duplicate certain techniques

- Extra classes outside of school curriculum

- Strength training

Chiminae: I just wanna go back to the beginning, because you were talking about the thing being quite abstract, and then you (S2) said you prefer dance with a story. And I just want to ask everyone as well: how do you feel about watching something abstract versus something with an actual story. Are you watching for that or just watching purely as like a dancer and saying “I’m gonna use that dance move?”

S4: I’m always open for new things to see, it’s not like when I see something abstract I think okay now I should go away. But it’s harder to find something you can use from something you... something that doesn’t really inspire you. Because I thought it was a cool performance but I didn’t think I could use something.

S6: But it’s like really abstract and the whole dance I am thinking ‘what the hell is this about’, and there isn’t a really clear story. I like it more because it is about something and they try to tell you something and when it’s really abstract it’s cool to watch but I don’t know, I don’t really like it that much.

S1: I feel really double about it. Because I love like the classical ballet. And there’s really a story, like straight to the point. And when you go to dances like this it’s more like let your imagination run free. I like it both, best of both worlds I think.

Kleo: Just a quick question: how many different dance performances have you already seen with school?

S6: I lost track!

S3: Too much.

S4: Not so many.

S6: Last year, for CKV I already went to four performances or something and at the end two that I liked most and I wrote an essay about it. This year I think two already? We also watch other years and we watch each other, I don’t know if that counts? But

- Emphasis on watching dance to find elements that can be used in one’s own performances
- Abstract dance is ‘cool’ but not useful
- Dance with a story is simpler to watch
- Preference for being ‘sold’ a story or a message
- Importance of watching both narrative dance and abstract dance
- Abstract dance allows the imagination to run free

- Confusion about how many performances students have visited during the year

- Some students differentiate between dance and other forms of

<p>it's a lot...</p> <p>S6: Yes and I also visit some performances with my family just for fun.</p> <p>S1: Yeah same.</p> <p>S6: So it's a lot.</p> <p>S1: There is this festival where I worked. And there was a lot of dances.</p> <p>S1: I like to go once a year to the national ballet. I really enjoy that. ... and I always choose dance.</p> <p>S6: We need to go...</p> <p>Chiminae: Just one last question.</p> <p>Kleo: Misschien even in het Nederlands vragen, dan kan iedereen gewoon iets in de groep gooien. Jullie gaan heel veel precies naar voorstellingen of iets minder...</p> <p>S4: Hangt er van af in welk jaar je zit.</p> <p>S3: Vorig jaar vooral wel.</p> <p>S2: Met het tweede wel veel.</p> <p>S4: CKV is wel veel.</p> <p>S3: Dan heb je vier verplichte shows waar je een essay over moest schrijven, en dan twee eigen shows kiezen en meestal wat je dan snel kan vinden is een dansvoorstelling altijd wel ons ding.</p> <p>S1: Als dans is het wel gemakkelijker om daar verslag over te schrijven, omdat je die kijk erop al hebt.</p> <p>S6: En ik ga wel eens gewoon met mijn ouders naar (?) dans of zulke dingen. Daar ga ik dan heen en naar Isabelle ben ik geweest en Narnia en we gaan straks met kerst naar de Notenkraker en het nationaal ballet laatst geweest. Ik denk dat het ook heel persoonlijk is, hoe leuk vind je het zelf om erheen te gaan.</p>	<p>performance; some do not</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances with family for leisure • Amount of visited dance performances • Depends on which year • 4 performances are obligatory, 2 performances visited by own choice • Visiting dance performances outside of school
<p>Kleo: Zouden jullie graag meer naar dansvoorstellingen gaan met school?</p> <p>S4: Ik vind het wel leuk om te doen maar...</p> <p>S3: Niet op deze tijd!</p> <p>S5: De school is niet echt goed in plannen.</p> <p>S6: Ik vind het wel leuk maar als het op een gegeven moment teveel wordt dan ben ik ook gewoon moe van het dansen kijken. Ik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Preferences on seeing more dance performances in the curriculum • Depends on planning

weet niet of dat logisch is. Maar als ik teveel creativiteit over me heen krijg, dan zit ik gewoon vol.

S4: Ik vind het wel leuk als de school betaalt ook.

S3: Nu moeten we het zelf betalen. Nuja, onze ouders betalen het.

Kleo: Zouden jullie iets willen veranderen, bijvoorbeeld andere voorstellingen gaan zien?

S6: Minder abstract.

Ja, (allen door elkaar) minder modern.

S3: Gewoon andere stijlen lijkt me ook wel.

S6: Het is altijd supermodern en superabstract en ik zit er altijd naar te kijken van 'waar gaat het over?'

S3: Ik vind het wel leuk om te zien maar ik merk dat ik het ook wel leuk vind om eens totaal naar iets anders te gaan kijken. Echt klassiek ballet of echt hiphop of echt iets totaal anders.

S4: Nu ik denk dat het in deze range ook wel makkelijker is, want als je echt naar klassiek ballet gaat kost het meestal wel ietsje meer.

S1: Maar het is wel zo dat de meeste dansers (?) bij ons hebben ook wel voorkeur voor meer modern en jazz.

Kleo: Maar jullie gaan voornamelijk met school voorstellingen zien om inspiratie op te doen?

Ja.

Kleo: Voor eigen werk?

S6: Ja, maar ook vaak dat we er nog een verslag over moeten schrijven.

S3: En voor je persoonlijke ontwikkeling waarschijnlijk (gelach).

S4: Want je geest verruimt...

S1: Want de school is ook zo, we moeten ook veel voor theater naar dingen.

S6: Het is ook zo dat je dan andere dingen ziet dan alleen je klasgenoten.

S4: Laatst moesten we ook een opera van Romeo en Julia die we moesten zien. Dat was niet zo heel leuk.

- Depends on money
- Preferable changes in the curriculum
- Not only modern dance, but also different styles
- Choice of performance depends on price of the tickets
- Attending performances with the aim to inspire the students
- To create own dances
- For obligatory assignments
- For personal development

S3: Hebben jullie laatst Hamlet gezien? Ik irriteerde me. Ze wouden vernieuwen en ons aanspreken, door half Engels, half jongerentaal. Ook vloeken hoorde er ook bij, supergrof.

Kleo: If you want to ask something or say something...

T: Of als je iets wil spuwen...

Kleo: Bedankt voor het interview!

Labels	Themes	Core Themes
<ul style="list-style-type: none"> • Overview of dance curriculum • Independent study • Learning active dance techniques • Learning active choreography techniques • Setting individual goals for each student • Student collaboration • Group dance • Solo dance • Performing for an audience in the class • Performing for an audience in the school • Active dance exam • Active dance lesson structure • Teacher led choreography • Student choreography • Self-study with teacher assistance 	<ul style="list-style-type: none"> • Dance curriculum • Individual approach • Collaboration • Performances for audience 	<ul style="list-style-type: none"> • Active dance education
<ul style="list-style-type: none"> • Student led feedback and support • Lessons in giving and receiving feedback of fellow students' choreography • Lessons in giving and 	<ul style="list-style-type: none"> • Giving feedback • Receiving feedback • Interpreting dance 	<ul style="list-style-type: none"> • Feedback

<p>receiving feedback in all subjects</p> <ul style="list-style-type: none"> • Learning how to use feedback from other students to improve one's work • Difficulty interpreting abstract dance vs narrative dance • Dance can be beautiful without a story • Variations between partner choreography and solo choreography in performance 		
<ul style="list-style-type: none"> • Recognition of choreographic similarities between dance performances seen in the past • Recognition of choreographic similarities to dance techniques learnt in class • Dance genre preference affects how a student perceives a performance • Lift work in choreography is stimulating • Music suited choreography • Mysterious atmosphere 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretation of choreography • Specific movements • Music • Lighting and atmosphere 	<ul style="list-style-type: none"> • Dance interpretation

<p>teacher led</p> <ul style="list-style-type: none"> • School dance curriculum is partly independent • Learning to copy dance techniques vs learning to take inspiration to create original choreography • Using Youtube videos for Dance theory and analysis • Difficulty to choreograph dance in a new style • Learning new styles of dance • Learning to be confident in solo dance • Choreography seen in the performance that the students would like to try in their own dance • Favorite dancer due to flexibility • Watching dance with specific intention to use choreography seen in the performance • New way of watching dance performances since taking dance classes • Imagining dance when listening to music • Influence of music on 	<ul style="list-style-type: none"> • Learning dance styles through Youtube • Learning dance styles by doing • Learning dance styles by watching performances 	
---	---	--

<p>choreography</p> <ul style="list-style-type: none"> • Difficulty being inspired by a style of dance that is not one's own • Failure to duplicate certain techniques • Extra classes outside of school curriculum • Strength training 		
<ul style="list-style-type: none"> • Emphasis on watching dance to find elements that can be used in one's own performances • Abstract dance is 'cool' but not useful • Dance with a story is simpler to watch • Preference for being 'sold' a story or a message • Importance of watching both narrative dance and abstract dance • Abstract dance allows the imagination to run free 	<ul style="list-style-type: none"> • Preference for a story instead of abstract dance • Importance of watching abstract dance 	<ul style="list-style-type: none"> • Abstract dance
<ul style="list-style-type: none"> • Confusion about how many performances students have visited during the year • Some students differentiate between dance and other forms of 	<ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances with school or outside of school • Depends on planning and money 	<ul style="list-style-type: none"> • Number of dance performances visited

<p>performance; some do not</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances with family for leisure • Amount of visited dance performances • Visited performances with school or outside of school • Amount of visited dance performances • Depends on which year • 4 performances are obligatory, 2 performances visited by own choice • Visiting dance performances outside of school • Preferences on seeing more dance performances in the curriculum • Depends on planning • Depends on money • Preferable changes in the curriculum • Not only modern dance, but also different styles • Choice of performance depends on price of the tickets • Attending performances 	<ul style="list-style-type: none"> • Reasons for visiting dance performances 	
--	---	--

<p>with the aim to inspire the students</p> <ul style="list-style-type: none">• To create own dances• For obligatory assignments• For personal development		
--	--	--

Interview Students– Second Group

Flint Theater on 26-11-2016

Students= L, Teacher = D

<p>Janne: Als ik het goed begrepen heb, volgen jullie op dit moment allemaal het eindexamenvak Dans. Klopt dat? L1: Ja.</p> <p>J: Kunnen jullie een idee geven van het vak dans in het algemeen bij jullie op school? L1: Eh, nou ja, het vak dans bij ons op school is eigenlijk heel breed. Je krijgt eigenlijk alles wat met dans te maken heeft, dat komt wel aan bod. Je leert er heel veel van, zeg maar. Want eigenlijk kom je op school en je weet er niet zo veel van. En dan krijg je via de docenten elk jaar weer nieuwe dingen geleerd. En nu zijn we dan in ons examenjaar dus ja, dan weet je al vrij veel en kan je veel verder werken met je eigen.</p> <p>L2: Je gaat meer je eigen ding ontwikkelen, zeg maar. In de eerste (klas) en de tweede (klas) ben je vooral veel bezig met heel veel stijlen en stromingen, weet ik veel. Zeg maar dat heel erg te ontdekken en zo, en dan moet je daarna meer naar jezelf gaan kijken, van wat je zelf nou echt leuk vindt.</p> <p>L1: Ja. Ik denk niet dat het er specifiek gericht op is dat we de beste dansers worden, maar meer dat je leert samen dansen en met elkaar erover nadenken. En dat je bij wijze van spreken... Je zit in de eerste klas en dat mensen dan ruziënd het lokaal uitgaan en dat je dat leert hoe je met elkaar omgaat. Maar ook gewoon hoe je je presenteert, met of zonder zelfvertrouwen. En welke houding en dat soort dingen, dat dat ook wel iets is wat misschien het grootste is wat je hebt geleerd in vijf jaar. Dat je dan nu uiteindelijk een solo hebt gedaan, en dat je dat dan... Niet specifiek dat je kan terugkijken van: 'oh wow, ik deed echt een vierdubbele pirouette', maar meer van 'wow ik heb het gedaan'.</p> <p>L3: Ja en ook veel feedback geven aan elkaar, dat je dat ook vanzelf een beetje</p>	<ul style="list-style-type: none">• Overview of dance in school• Broad perspective • Learning different styles• Personal development • Aim is not becoming the best dancers• Importance of cooperation, presentation and confidence
---	--

<p>leert.</p> <p>L4: Het is vooral dat je kennismaakt met de verschillende stijlen en dan vooral je eigen ding er mee gaat maken. Niet dat je per se dans aangeleerd krijgt, maar vooral heel veel zelf maken, zelf doen dus.</p> <p>Janne: Dat is al een heel breed antwoord wat ik heb gekregen. Dan ben ik eigenlijk benieuwd naar wat jullie vandaag gezien hebben. We zijn naar de voorstelling geweest van <i>Symbolen</i> en ik was eigenlijk benieuwd of jullie kunnen beschrijven wat jullie in de voorstelling hebben gezien?</p> <p>L1: Ja, eigenlijk heel veel. Maar ik vond het ook heel grappig dat we heel veel dingen terugzagen van onze solo's eigenlijk. Had jij dat ook? Heel veel met dat rennen...</p> <p>L2: (lacht)</p> <p>L1: Het rennen en zo ja, en dan de samenwerking in de dans.</p> <p>D: Zij hebben eigenlijk hun inspiratie uit jullie gehaald.</p> <p>L1: Ja! (lacht)</p> <p>D: Sorry, ga verder...</p> <p>L1: Maar het is wel grappig. Op school leer je dan alle dansstructuren en dan ook met samenwerken enzovoort, en dan soms zie ik dat wel eens en dan denk ik wel: 'hé ik weet wat dat is!' Oh ja dat herken je wel.</p> <p>L2: Veel samenwerken zag je ook in de dans</p> <p>L1: Leider-volger, actie-reactie.</p> <p>Janne: En kunnen jullie dan ook betekenis uit de voorstelling halen?</p> <p>L4: Nou ik zie momenteel alleen maar Tweede Wereldoorlog, maar dat komt door Berlijn.</p> <p>L2: Die muur! (lacht)</p> <p>L3: Ik moet zeggen, ik zag aan het begin zag ik inderdaad wel een Berlijnse muur voor me.</p> <p>L4: Ja maar bij dat tweede stuk ook. Als je dan met je hoofd er in zit, ga je het er ook naar vormen, maar dan omdat ze allemaal een beetje zo'n zelfde kledingstijl en allemaal rode sokken hadden. En dan heel erg van dat Oosten dat ze allemaal hetzelfde waren en dat opgesloten gevoel alsof je dan nergens heen kon...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Performing your own solo • Students giving feedback in class • Description of a specific performance (<i>Symbolen</i>) • Similarities between performance and the students' own work • Recognition of dance structures and dance patterns • Meaning of the performance • Second World War • Berlin Wall
--	--

L2: En ik denk dat je er heel erg je eigen draai aan kan geven. Omdat wij nu met ons hoofd nog in Berlijn zitten, dat je dat er dan uit interpreteert, maar ik denk dat je er ook heel veel andere dingen uit kan halen.

L3: Ja, ik heb er tijdens de voorstelling wel over nagedacht, maar toen dacht ik eigenlijk van... Ik weet het eigenlijk niet. Maar dan ga je er zo erg op letten dan denk je echt ja...

L1: Ik had ook wel het gevoel dat ze dingen probeerden te bereiken, maar dat dat niet ging lukken ofzo, of dat dat juist voor ze wegliep...

L4: Ik zie niet echt een bepaald verhaal ofzo, niet dat ik denk hier begint het, daar eindigt het, maar het is meer een soort gevoel wat je dan krijgt. Het gevoel van dat je elkaar nodig hebt, maar elkaar niet kan vinden, bij wijze van spreken. Of juist dat iedereen in een soort waanzin loopt en dat je niet meer weet waar je bent. Het is meer een soort van gevoelens uitbeelden en gevoelens voor elkaar en tegen elkaar en niet dan wat voor verhaal er bij zit. Dat je dat dan zelf kan doen, of dat dan gaat over de Tweede Wereldoorlog, of over een liefde of over wat je dan zelf... Het is meer een soort gevoel dat je erbij krijgt, of tenminste dat heb ik wel.

L2: Het viel me ook op in de tweede en in de derde dans: ik zag heel veel elementen uit het begin aan het eind weer terugkomen. Ik zag een beetje dat ze gingen afronden, ik weet het niet. Waar ze begonnen daar eindigden ze ook een beetje, zo leek het heel erg voor mij. Bijvoorbeeld: de tweede dans begonnen ze met die cirkel en daar eindigden ze uiteindelijk ook weer mee. En dat had je in die derde dans ook, toen stonden ze ook weer met twee mensen achter elkaar. Dat viel me gewoon op.

Janne: Ja, want de voorstelling bestond uit drie delen. Welk stuk was je favoriet? En dan ben ik ook wel benieuwd waarom?

L1: Oh dat weet ik echt. De tweede, want ik vond die rode sokken zo leuk, ik moest echt zo cosy sokken...

L3: Dat groepswerk!

L1: En ik vond dat pasje ook zo leuk. Hij

- Possibility to create your own impression
- Dancers are not trying to tell a story, but representing a certain feeling
- Repetition of specific elements in different parts of the performance

ging dat rondje en die pasjes, ik werd daar echt heel blij van. En ook de manier hoe ze zo in die groep samenwerkten. Gewoon het groepsverband.

L2: Ik weet niet meer of het groepsverband de tweede of de derde was, maar...

L1: De tweede ja, dat vond ik heel gaaf. Dat zag er heel mooi uit, vond ik wel.

L2: Dat maakte ook wel indruk, vond ik eigenlijk.

Janne: Waarom zag het er mooi uit?

L1: Ja, omdat je dan zo goed moet samenwerken. En die dansers zijn dan zo goed op elkaar ingespeeld dat ze echt met elkaar één verhaal volgden en niet allemaal losse dansers waren, zeg maar. En dan denk ik: dat is niet heel makkelijk.

L2: Maar ik vond het ook heel knap dat dat meisje zichzelf van het muurtje afgooide en er dan op vertrouwde dat die man haar dan ging pakken. Ja, had jij dat ook?

L4: Maar ik had dat ook wel bij die tweede dans, het was niet alleen een groepsdans maar het was ook wel een beetje een soort van... gevoel. Maar dat is misschien ook wel een beetje omdat je dat dan zelf hebt ervaren met je laatste opdracht op school. Dat je het echt wel een beetje met z'n allen doet en dat je elkaar echt nodig hebt. Dat je dat dan wel terugziet in zo'n dans, dat ze daar echt met z'n allen staan en dan gaat het nu heel erg alleen maar om prestatie. Maar ook dat je echt ziet dat het een groepsstuk is, maar wel dat ze allemaal hun eigen verhaal hebben, maar dan wel de momenten ofzo... Ik ben echt spiritueel... [lacht]

Nee maar ik weet niet zo goed hoe je het moet verwoorden. Maar ik vind het wel mooi hoe je in zo'n dans vertrouwen en waanzin kan combineren, dat je echt ziet hoe mensen dan met elkaar omgaan in zo'n dans.

Janne: Niemand iets toe te voegen? [stilte]

Waar ik eigenlijk benieuwd naar was is welke reden ook door jullie docent is gegeven voor het bezoeken van deze voorstelling?

L3: Oh, dat weten we eigenlijk niet...

L1: Volgens mij eigenlijk inspiratie opdoen voor ons volgende groepsstuk. We gaan nu

- Preference for one of the three parts of the performance
- Preference for groupwork
- High level of cooperation in groupwork
- Dancers working fluidly together
- Dancers were telling one story
- Dancers were showing that they trust each other
- Recognition of the importance of performing together
- Dancers were performing separately, but in the same time together

met school een groepsstuk maken met onze leerlingen die daar ook zitten. Volgens mij was het dan de bedoeling dat we hier inspiratie konden opdoen.

Maar anders moet je het nog even aan onze docent vragen?

Janne: Ja, nou ik was meer benieuwd wat aan jullie verteld was, want dit gaat meer over de volgende vraag: er was ons inderdaad verteld dat jullie zelf een groepsstuk gaan maken. Hebben jullie hieraan gedacht terwijl jullie naar de voorstelling keken?

L1: Ja, sowieso wel. Alles kopiëren.

L2: (lacht) Ja we hebben alles opgenomen en dan nu stiekem...

L3: Ja, maar je ziet wel wat stukjes en dan denk je: oh dat kan ik wel gebruiken.

L1: Maar het is natuurlijk niet dat wij allemaal zo lenig zijn dat wij ook onze benen in onze nek kunnen leggen, dus soms dan dacht ik wel van: dit is heel leuk om te doen, maar zo ver gaat mijn been zeg maar niet.

L2: Ja, ik vond ook gewoon om te zien dat hele simpele attributen gebruikt kunnen worden zonder dat het te veel is.

L4: Ja, ik denk ook wel dat het meer als inspiratie kan zijn. Niet dat ik een pas heb gezien waarvan ik dacht: oh die vind ik heel mooi, die ga ik ook doen. Maar meer bepaalde...

L1: Het gevoel ofzo?

L4: Ja het gevoel, maar ook een bepaalde soort stijl of zeg maar het feit dat ze een beweging steeds herhalen, wat voor effect dat kan hebben. En als je dat nu zo ziet dat je dan denkt: oh dat is wel een heel gaaf effect. Het is lastig als je zelf danst om dan te ervaren hoe de kijker het dan ervaart als jij drie keer dezelfde beweging doet. Maar als je dat dan zo zelf ziet dan zie je wel wat voor effect het heeft als iemand dat doet of als er iemand doorheen rent. Dat je denkt: oh ja dat ziet er inderdaad wel heel gaaf uit als je die betekenis erbij zoekt. Goed verhaal weer... Het was gister heel laat.

Janne: Dan was ik eigenlijk benieuwd hoe jullie eigenlijk beïnvloed werden door zo'n

- Reason of visiting a dance performance
- Inspiration for the students' own work
- Focus on assignment or dance performance itself
- Use of attributes

<p>voorstelling, door ernaar te kijken. Op school, dansen jullie dan vooral zelf of kijken jullie ook naar stukken?</p> <p>L1: Dat ligt heel erg aan de opdracht. We hadden laatst onze solo, dus dan werk je vooral zelf eigenlijk aan je dans en je werkt met elkaar aan je dans. Maar we hebben ook wel veel dat we eigenlijk een groepsstuk aangeleerd krijgen en dat je dat dan moet doen als opwarming of wat dan ook. Dus het verschilt heel erg per opdracht.</p> <p>L2: Heel soms voor het leren van een SE (schoolexamen) moet je ook wel eens groepstukken of solo's of een duet analyseren op tv.. dat wordt dan afgespeeld. Maar het is niet dat een kwart van de les bestaat uit het observeren van dans. Het is vooral heel veel doen. Wel naar elkaar kijken, we moeten wel heel veel naar elkaar kijken.</p> <p>L1: En feedback geven ook wel..</p> <p>L2: Maar niet per se naar films ofzo. Het is vooral zelf doen en dan elkaar helpen en..</p> <p>Janne: Ja, vooral heel actief..</p> <p>L4: Het is dan ook wel een teleurstelling als we dan bij dans komen en dan zeggen ze van: ja we gaan niet dansen, dan is iedereen van aah..</p> <p>L2: Ja, dan ben je ook voorbereid en het is toch een soort van.. we hebben het op donderdag aan het eind van de dag.. dus dan heb je toch nog een soort lichtpuntje aan het eind van de dag.</p> <p>L1: Wil je juist even lekker dansen en dan hoor je we gaan weer theorie doen</p> <p>L2: Maar eigenlijk hebben we bijna nooit theorie, het is meer dat je dan..</p> <p>L3: We hebben nu dit jaar twee lessen of zo.</p> <p>L2: Ja, het is meer dat je dan aan een opdracht moest werken, maar dat is nu ook weer voorbij volgens mij.. vaak theorie doe je toch vaak thuis. Als je een verslag moet maken doe je dat toch vaak thuis of in een andere les.</p> <p>L1: Als je eenmaal in die danshal bent, dan wil je ook eigenlijk gewoon dansen.</p> <p>Janne: En hoe zie je nu dit dan? De voorstelling die we vanavond hebben gezien, zie je dat ook als theorie? Of is dat iets anders?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Use of dance moves, repetition or effects • Active or receptive dance education • Dependent on the assignment • More active than receptive dance education • Feedback • Students prefer active over receptive
---	--

L2: Ja dat weet ik niet, vind ik lastig.
L4: Het is niet als een boek ofzo, het is wel..
[Haha]
Nu komen de hele goede verhalen. Nee, maar het is meer, je kijkt er een beetje naar. Dan heb ik wel bij mezelf, als ik naar dans kijk, dan heb ik wel altijd het gevoel dat ik zelf ook wil gaan dansen en als ik theorie heb, heb ik dat niet.. ja nee sorry. Het is toch anders als theorie, maar het is ook anders dan het zelf doen. Het zit er tussenin ofzo.

Janne: Ja, en vinden jullie het fijn dat jullie vanavond konden kijken?

L1: Ja, ik vond het wel heel indrukwekkend.

L2: Ja, ik denk dat het wel heeft geholpen met een beetje inspiratie uithalen voor het groepsstuk. Ik denk dat het wel..

L4: Ik denk wel, ook met je vorige vraag, dat het ook wel leuk is dat we als dansklas hier zijn. Dat je een beetje een band opbouwt en dat het ook wel gewoon gezellig is. Het is iets wat je deelt, wat je allemaal heel erg leuk vindt. Dat je ook wel iets terug ziet, dat je denk hier zijn wij ook allemaal mee bezig en dat het dan een beetje herkenning is van wat je zelf aan het proberen bent.

L3: Want toen we met z'n allen naar ArtEZ gingen, dan heb je ook.. je zit met z'n allen in de trein.

L4: Ja, want het is wel voor school zeg maar, maar het is ook heel leuk, heel gezellig.

L1: En je praat er ook wel veel over met elkaar en daar leer je eigenlijk ook wel weer meer van.

L2: Want de een viel weer iets op en de ander ook, en dan denk je o ja, dat is ook zo. Dan kan je het een beetje vergelijken wat iemand anders dan opviel.

Janne: Dan had ik nog een vraag. Zou je iets willen veranderen aan de danseducatie die je op dit moment aangeboden krijgt? Zo ja, wat zou je willen veranderen? Zo nee, wat is er dan zo goed de dans educatie die je op dit moment krijgt?

L1: Het enige wat ik heb, is dat je in de eerste (klas) grote klassen hebt. Nu is de

- Active dance education in class
- Receptive dance education at home
- Working on assignments is receptive

- Watching dance makes you want to dance yourself

- Nice to watch a performance together as a dance class
- Recognition of your own classes in the performance

klas veel kleiner, dus heb ik het gevoel dat je elkaar veel beter kan helpen. In de eerste zitten ook nog leerlingen die niet per se dans willen hebben en die zitten er dan ook nog bij. Soms vind ik wel dat het wel een beetje de sfeer kan beïnvloeden. Nu hebben we wel echt een sfeer waarin iedereen wel echt hard wil werken en iedereen wil iets moois neerzetten. In de eerste was het soms wel meer dat mensen dachten o ja, we hebben ook nog dans, we moeten ook nog even een dans in elkaar zetten.

L2: Dan nemen ze het ook niet altijd serieus. Je leert pas, volgens mij pas in de derde, toen pas kwam ik er echt achter, ja weet je.. ik moet niet... Je hebt al heel snel dat als er iets fout gaat in je dans, dat je dan heel erg gaat lachen. Je leert pas in de derde van ja eigenlijk kan ik dan ook gewoon doorgaan.

L1: Ja, maar het is niet dat je dan die eerste drie jaar niets heb geleerd, want je hebt er wel heel veel van geleerd. Maar je merkt gewoon dat het nu gewoon serieuzer wordt, wat ook eigenlijk wel logisch is.

Janne: Want in de eerste drie jaar is het een verplicht vak?

L1: Nee, in de eerste. Bij ons kun je elk jaar een vak laten vakken. Je begint met vier van de kunstvakken, waaronder dus dans. En dan kun je dus zo elk jaar een vak laten vakken en dan kan je er uiteindelijk één of twee overhouden, of nul.

Janne: En als je nou toch wat zou mogen veranderen, wat zou je dan willen veranderen?

L2: Dat is een goede vraag.

L1: [tegen de docent] Heb jij een leuke..

D: Nee, het is de vraag aan jullie. Het is heel interessant dit, je mag eerlijk antwoord geven. Misschien denk je ik vind het juist heel tof dat het zo in elkaar zit. Maar jij hebt het over te grote klassen, zou je dan willen dat de klassen in het eerste jaar kleiner zijn?

L1: Ja, of dat er in ieder geval een beetje gekeken wordt van wie zouden er echt geïnteresseerd zijn? Want je hebt natuurlijk mensen die komen speciaal voor het vak theater, dan denken die bij zichzelf ook; wat doe ik nou eigenlijk bij dans, weet je wel?

Dat je daar meer een beetje combinaties kan

- Learn from each other
- Preferable changes of the dance education in school
- Smaller amount of students in the first classes
- Unmotivated students
- Dance as obligatory subject

maken, zeg maar.

L3: Ik heb echt geen idee.

L1: Ja, ik heb echt alleen dat. We zijn het ook niet anders gewend.

Janne: Het is natuurlijk ook moeilijk, omdat je het inderdaad zo gewend bent en ik nu opeens zo kom met Wat zou je willen veranderen. Maar het kan ook vakinhoudelijk zijn? Bepaalde onderwerpen?

L2: Mag minder kunst algemeen, maar dat heeft niks met dans te maken.

L3: We hebben wel eens workshops gehad van gastdocenten en dat vond ik altijd wel heel leuk, dus als dat meer zou kunnen dan zou ik dat wel meer willen.

L1: Dan leer je echt nieuwe dingen.

D: Wat zit dan in de workshops wat je in de lessen meer terug zou willen zien?

L3: Een hele coole lift. [Ja, haha]

L4: Dat je een choreografie aanleert. Ik vind soms de warming-up misschien nog wel het leukst van de les, omdat je dan echt gewoon echt bezig bent. Ook al snap ik soms de helft niet en ik soms achterloop, maar dan wil je echt even bezig en dan door alleen naar jou (de docent) te kijken en dan is het niet zo dat je daar keihard over hoeft na te denken, maar dan ben je gewoon even bezig. Dat zou ik misschien soms nog wel meer willen.

D: Dus hoe wij dit jaar gestart zijn eigenlijk, met gewoon doen en gewoon lekker gaan dansen..

L4: Ja, inderdaad en die sprongcombinaties en dat soort dingen. Dat vind ik echt super leuk. Ik merkte ook dat je daar dan ook meer je eigen stijl, dan ga je een beetje zelf ontdekken hoe je dan zo'n draai wil gaan doen of niet. Dan merk je ook een beetje o, dit bevalt me wel of en dan bij dat andere ding denk ik o, dit kan ik dus echt voor geen meter. En dan denk je ook in je solo op een gegeven moment wel van o wacht, ik weet nog van dat oefenen dat ik dat heel goed kon, dat lag me wel en dan kan je heel erg in die flow d'r in gaan. En soms mis ik wel een beetje dat we dan al best wel snel 'ga maar aan je solo', en dan zeg ik ook wel heel erg 'ik moet aan m'n solo'. Maar soms dat je dan toch wel wat meer echt als groep

- Only select motivated students in the first year

- Less Arts in General (KUA)

- Workshops of guest teachers

- Learning a new choreography

- Preference on active dance education

gewoon even bezig bent, gewoon een uur keihard dansen..

D: Meer productief?

L4: Ja, dat je gewoon echt even bezig bent.

Janne: Want, jullie hebben dat twee uur achter elkaar?

D: Ja, anderhalf uur.

Janne: Jullie geven zo netjes antwoord dat ik al door mijn vragen heen ben. Wat ik heel leuk vind is dat jullie zo enthousiast antwoord geven. Hadden jullie zelf nog dingen waarvan jullie dachten, nu we het er over gehad hebben, daar wil ik nog verder iets over zeggen of op inhaken?

L1: Misschien is het wel leuk om te vertellen dat we ook wel soms, niet wekelijks, maar ook wel eens met andere kunstvakken een groter project doen. In de derde klas doe je met alle kunstvakken, maak je een hele grote show en dans je op de muziek van muziek of er wordt op de achtergrond gespeeld. Dat vind ik zelf wel leuk dat je zelf wordt uitgedaagd om ook nog een beetje te combineren. Dat hebben we vorig jaar ook gedaan, maar dan voor een examencijfer en moesten wij dansen op live muziek (van muziek). Dat is wel leuk dat je ook af en toe niet alleen maar aan het dansen bent, maar ook een beetje combineert met andere dingen.

Janne: Ja, want wat ik begrijp uit jullie verhalen is dat jullie niet per se heel vaak dingen bekijken zoals dansvoorstellingen op film of op tv..

L1: Maar wel live op zich, we gaan wel redelijk veel naar voorstellingen.

L3: Maar als ik iets zie dat ik dan wel denk van, dat ik eerder dan zelf aan de slag wil dan dat ik nog langer door blijf kijken.

L2: Maar het zijn ook niet elke keer specifiek dansvoorstellingen, maar meer gewoon een voorstelling waar ook de andere kunstvakken dan heen gaan.

L1: We gingen een paar weken geleden bij de vierdejaars kijken die gingen dan een duet doen en daar ook even naar kijken. En dan zie je ook wel weer dingen en dan kan je ook feedback geven op elkaar en dan krijgen zij ook weer andere feedback.

- Develop your own style

- Project combining different art subjects

- Big performance with other students

- No receptive dance education via

Janne: Ja, want dat was eigenlijk wat ik zo leuk vond om te horen. Dat jullie ook wel naar voorstellingen gaan, maar dus niet zo heel vaak. Maar wel heel veel kijken naar wat anderen doen en daar dus ook feedback op geven.

L1: Ja, maar daar leer je heel veel van.

L4: Jeetje, je zit echt te slijmen.

Janne: En de docent is niet eens hier, moet je nagaan.

L1: Ja, maar echt oprecht, ik heb daar dit jaar zo veel van geleerd. Het is ook echt als iemand anders zegt van goh, het is leuk om hier een draai te doen of als je even vastloopt en iemand zegt joh, ga hier op de grond liggen, dat je denkt ja!

L3: Wel altijd positieve feedback, niet dat je denkt van wat doe je nou? Ook niet van; je had beter dit kunnen doen, maar van..

L2: Is dit misschien een idee?

L4: Als je dan met zo'n solo bezig bent en het loopt niet altijd meteen lekker als je zelf aan de slag gaat en dan zitten we met z'n vijven in een lokaal, het is wel op zich redelijk groot, en dan zet een iemand gewoon muziek op. Soms gaat het meteen dat iedereen meteen begint en soms kom je er niet echt in. Maar als een iemand dan begint, dan gaat de rest ook wel. Soms roept er iemand ook gewoon vanuit een hoek; jongens, ik loop echt helemaal vast en ik weet niet wat ik moet doen. Iemand die zich dan voelt aangesproken, die gaat er dan op af en zegt; oh kan je niet dit doen? O ja! En dan ga je weer door en dan; kan je ook even naar mij kijken? Zo zijn we een beetje met elkaar bezig en dan ga je weer echt in je eentje.. En soms gaan we gewoon gek doen, beetje dansen.

L3: Ondanks dat het een solo is, doe je het toch echt met een groep weet je wel. Ik vind het wel een fijn idee dat je altijd met z'n allen bent. Het is iets wat we met z'n allen hebben gedaan, maar ook weer alleen.

L1: Het is ook wel grappig dat mensen die niet bij ons in de dansklas, die was echt zo van; ja heel mooi, geen idee waar het over ging. En wij waren allemaal zo van elkaar; oh het ging daar over en daar over, iedereen wist precies waar het over ging en iedereen

film/video in class?

- More visiting live performances
- Not only dance performances, but also other performances (theatre plays, music theatre, etc.)
- Watching at other students
- Feedback
- You learn a lot from giving feedback
- Only positive feedback
- Asking other students for help by

<p>begreep het van elkaar. Iedereen van buitenaf was zo; ja mooi.. ja geen idee waar het over ging eigenlijk.</p> <p>L2: Maar ik denk dat je vanzelf een soort beeld krijgt van een dans en dan vinden andere mensen dat misschien apart. Maar jij ziet er wel de kunst van in, of zo.</p> <p>L3: Maar dat is een bepaalde band die je dan met elkaar hebt als dansklas.</p> <p>L1: Ik vind het ook heel raar dat je dan nu van school af gaat en dat je dan niet meer die dansklas hebt.</p> <p>L2: Ja, dat heb ik ook. Wat ga ik hierna doen? Ik ga niet dansen, maar ik wil wel blijven dansen.</p> <p>L4: We gaan een clubje beginnen met z'n allen!</p> <p>Janne: Want wat ik dus kan concluderen is eigenlijk dat juist door het kijken het ook makkelijker is om te interpreteren. Als je vaker naar dans kijkt, dat het dan ook.. tenminste als ik het goed samenvat?</p> <p>L4: Ja, en het is ook een beetje dat we dan soms een half uur zitten, als we dan zelf aan de slag zijn, niet te dansen maar gewoon bij elkaar en vertelt iedereen over z'n dans. Dat is dan zo persoonlijk, over een overleden oma en als je dan als thema weet ik veel wat waar het over kon gaan. Dan ben je gewoon eventjes... Dan hoor je iets van elkaar waar je dan echt van onder de indruk bent. Ook dingen die je misschien nog nooit hebt gehoord. Als je dan daarna iemand ziet dansen, dan kan je je echt daar in inleven en dan geeft dat ook wel weer inspiratie om jezelf te uiten. Het is denk ik vooral in zo'n laatste jaar, als je elkaar goed kent, dat je ook leert gewoon vrijuit te dansen en te improviseren zonder dat je denkt; o is het niet raar als ik dit doe? Dat je echt het durft te doen.</p> <p>L2: Die schaamte is gewoon weg.</p> <p>L4: Ondanks dat we elkaar dan misschien niet allemaal heel goed kennen, toch wel je verhaal durven te delen en dan denkt: het is gewoon nu binnen de dansklas want dit is het vak. Hier gaat het vak over.</p> <p>L3: Maar ook gewoon de dag toen we de hele dag waren uitgeroosterd, omdat we 's avonds onze solo hadden. Dat was echt een</p>	<p>creating a solo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Group work • Interpreting dance is easier for dance students • More trained to focus on meaning • See the art of dance • Interpreting dance is easier when you watch performances more often • Talking in a group about personal interpretations of dance • Encouragement to express your feelings
--	---

hele speciale dag voor mij. Je laat iets van jezelf zien en die ochtend was ik heel erg zenuwachtig. Het lukte allemaal niet en we moesten een generale repetitie doen en ik wist het allemaal niet meer. Dan ga je de hele dag oefenen en dan op een gegeven moment wordt het je weer te veel en dan denk je: o, ik weet het nu echt niet meer. En dan, je gaat maar door en je gaat maar door. En we hadden heel veel tijd, want we hadden 's ochtends generale en we moesten 's avonds pas dansen. Dan sta je daar in de coulisse en dan denk je ook van: nu moet ik het wel gaan doen. Ik was toen klaar en het ging bij mij voor mijn gevoel gewoon niet goed. Toen was ik in eerste instantie heel erg boos, en dan denk je van; ja ik had het heel erg anders kunnen doen. Maar dan krijg ik weer feedback van anderen en dan denk ik, weet je, de dingen die fout zijn... Kijk, zij weten dan toevallig hoe mijn dans eruit zou moeten zien, maar dat viel niet echt op. Als je het dan ook terugziet, dan denk je: het valt misschien best mee. En misschien dat als je het niet weet dat het inderdaad niet was opgevallen. Je maakt zoveel mee met één dansklas en dat vind ik wel bijzonder.
Janne: Ik wou dat ik op zo'n school had gezeten!

L1: Ik ben nu best wel benieuwd wat jij nou denkt van onze antwoorden eigenlijk.

Janne: Niks eigenlijk, tot nu toe niks...

Alleen maar heel fijn dat jullie zo uitgebreid met ons daarover willen praten. Dat is voor ons heel fijn en wij zijn vooral benieuwd hoe dans bij jullie op school vormgegeven wordt. Ook omdat wij gevraagd hadden of we contact met jullie konden krijgen, door ook met jullie te praten, hoe jullie nou zo'n voorstelling beleven. Wat jullie daar mee doen en daar hebben jullie heel fijn antwoord op gegeven.

- Building self-esteem

- Instead of focusing on what went wrong, encourage each other to focus on what went well

Labels	Themes	Core Themes
<ul style="list-style-type: none"> • Overview of dance in school • Broad perspective • Learning different styles • Personal development • Aim is not becoming the best dancers • Importance on cooperation, presentation and confidence • Performing your own solo • Students giving feedback in class 	<ul style="list-style-type: none"> • Overview of dance in school • Cooperation, presentation and confidence • Personal development 	<ul style="list-style-type: none"> • Dance education in school
<ul style="list-style-type: none"> • Description of a specific performance (<i>Symbolen</i>) • Similarities between performance and the students' own work • Recognition of dance structures and dance patterns 	<ul style="list-style-type: none"> • Recognition of dance structures and dance patterns 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretation of <i>Symbolen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Meaning of the performance • Second World War • Berlin Wall • Possibility to create your own impression • Dancers are not trying to tell a story, but representing a certain feeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Creating your own impression • Representation of a feeling • Repetition in the performance 	<ul style="list-style-type: none"> • Meaning of <i>Symbolen</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Repetition of specific elements in different parts of the performance 		
<ul style="list-style-type: none"> • Preference for one of the three parts of the performance • Preference for groupwork • High level of cooperation in groupwork • Dancers working fluently together • Dancers were telling one story • Dancers were showing that they trust each other • Recognition of the importance of performing together • Dancers were performing separately, but in the same time together 	<ul style="list-style-type: none"> • Preference for which part of the performance • Dancers working together • Performing together 	<ul style="list-style-type: none"> • Group work in the performance
<ul style="list-style-type: none"> • Reason of visiting a dance performance • Inspiration for the students' own work • Focus on assignment or dance performance itself • Use of attributes • Use of dance moves, repetition or effects 	<ul style="list-style-type: none"> • Reason of visiting this performance • Inspiration • Assignments 	<ul style="list-style-type: none"> • Reason of visiting <i>Symbolen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Active or receptive dance education 	<ul style="list-style-type: none"> • More active than receptive dance 	<ul style="list-style-type: none"> • Active dance education

<ul style="list-style-type: none"> • Dependent on the assignment • More active than receptive dance education • Feedback • Students prefer active over receptive • Active dance education in class • Receptive dance education at home • Working on assignments is receptive • Looking at dance makes you want to dance yourself 	<p>education</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preference for active dance education • Feedback • Active in class, receptive at home 	
<ul style="list-style-type: none"> • Nice to watch a performance together as a dance class • Recognition of your own classes in the performance • Learn from each other 	<ul style="list-style-type: none"> • Recognition of you own classes in the performance • Watching performances together 	<ul style="list-style-type: none"> • Receptive dance education
<ul style="list-style-type: none"> • Preferable changes dance education in school • Smaller amount of students in the first classes • Unmotivated students • Dance as obligatory subject • Only select motivated 	<ul style="list-style-type: none"> • Smaller classes • Only motivated students • Workshops • Learning a new choreography 	<ul style="list-style-type: none"> • Preferable changes in dance education

<p>students in the first year</p> <ul style="list-style-type: none"> • Less Arts in General (KUA) • Workshops of guest teachers • Learning a new choreography • Preference on active dance education • Develop your own style 		
<ul style="list-style-type: none"> • Project combining different art subjects • Big performance with other students • No receptive dance education via film/video in class? • More visiting live performances • Not only dance performances, but also other performances (theatre plays, music theatre, etc.) • Watching at other students • Feedback • You learn a lot from giving feedback • Only positive feedback • Asking other students for help by creating a solo • Group work 	<ul style="list-style-type: none"> • Combining different art subjects • Including more live performances • Feedback • Solo's combined with group work • Interpretation of dance easier when watch performances • Building self-esteem 	<ul style="list-style-type: none"> • Arts in general in school

<ul style="list-style-type: none">• Interpreting dance is easier for dance students• More trained to focus on meaning• See the art of dance• Interpreting dance is easier when you watch performances more often• Talking in a group about personal interpretations of dance• Encouragement to express your feelings• Building self-esteem• Instead of focusing on what went wrong, encourage each other to focus on what went well		
--	--	--

Interview Dance Teacher

Skype interview on 07-12-2016

Dance Teacher = T

<p>Janne: De eerste vraag is meer een algemene vraag. We zijn eigenlijk benieuwd hoe lang je al dansdocent bent en hoe lang je al lesgeeft?</p> <p>T: Ik ben officieel sinds juni 2014 dansdocent en toen ben ik afgestudeerd. Ik geef al wel langer les, ik geef al sinds 2010, 2008 les. Ik heb op het MBO gezeten eerste twee jaar en toen naar het HBO Dansacademie gegaan. En dat ik hier les geef is echt sinds 2014 als stage en in mijn laatste jaar ben ik hier stage gaan lopen en toen hebben ze me hier aangeboden of ik wilde komen werken. Dit is mijn derde officiële jaar dat ik hier werk.</p> <p>Janne: Met eigen klassen?</p> <p>T: Met eigen klassen en echt van jaar 1 tot en met alle jaarlagen eigenlijk. En los daarvan geef ik ook nog op andere plekken les, maar dit is zeg maar mijn vaste baan.</p> <p>Kleo: En hoeveel uur per week geef je dan les?</p> <p>T: Hier, of in het algemeen?</p> <p>Kleo: Op dit college bijvoorbeeld?</p> <p>T: Hier geef ik 0,7 fte, dus 3,5 dag werk ik hier. En dan geef ik en dans maar ik geef ook nog 4Havo CKV en dat soort dingen, nog wat andere taken. Het meest is wel echt het lesgeven aan het jaar 1 tot en met het jaar 5, jaar 6 doe ik niet.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Education of dance teacher• Experience in teaching• Lessons per week
<p>Janne: Even meer over de invulling van de klas die wij gesproken hebben en de invulling van hun pakket. Hoeveel voorstellingen zien zij per jaar?</p> <p>T: Zo'n dansvoorstelling als nu, dat was speciaal omdat ze echt dans als hoofdvak hebben nu. Eigenlijk proberen we elk jaar sowieso met ze naar een aantal voorstellingen te gaan die voor de hele school gelden. Ik durf niet precies te zeggen hoeveel dat er zijn. Maar bijvoorbeeld vorig</p>	<ul style="list-style-type: none">• Visiting performances with class• Visiting performances with school• Visiting dance performance with dance class is exceptional• CKV• Theatre program composed by one teacher• Program differs from year to year

<p>jaar hebben ze CKV afgesloten en daar hebben ze denk ik zes voorstellingen bezocht. En dit jaar is er ook weer een algemene voorstelling geweest voor de hele bovenbouw. Dan gingen ze naar Hamlet toe en er vond een voorstelling dan hier in het theater op school plaats. Zo proberen we wel her en der... Kijk, dat ze nu specifiek een dansvoorstelling hebben gezien als klas dat is eigenlijk voor het eerst. Nou, niet helemaal voor het eerst, maar het is wel speciaal voor hun om echt als dansklas samen, alleen met het kleine groepje van dans, naar een bepaalde voorstelling te gaan. Maar ze hebben over het algemeen hier best wel veel gezien.²</p> <p>Janne: Maar dat zijn dan vooral theatervoorstellingen en geen dans, en meer voor algemene vakken of?</p> <p>T: Nou dat verschilt, want met CKV... We kijken naar het theaterprogramma, dat doet iemand hier op school en die zegt; oké, die klas gaat naar die voorstelling en die klas gaat naar die voorstelling. Dus de een heeft misschien al wel eerder echt een goede dansvoorstelling gezien, maar de ander die was toen naar een theatervoorstelling of naar een muziek-iets. Dat wisselt zeg maar een beetje, muziek, theater. Het is niet gezegd dat ze, nu ze dans hebben, ook tien dansvoorstellingen hebben gezien. Dat is niet precies te zeggen.</p>	<p>and class to class</p> <ul style="list-style-type: none"> • Different experience backgrounds
<p>Janne: Een vraag die we ook aan studenten hebben gesteld: zou je iets willen veranderen aan de danseducatie zoals die op dit moment gegeven wordt? Als je meer ruimte had, meer tijd of</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum • Continuous learning line is tight but well constructed

² Latere toevoeging van de dansleerkracht: ‘In het interview gaf ik aan dat ze naar 1 dansvoorstelling (specifiek) zijn geweest als dansklas, maar het jaar hiervoor gaan ze ook. Dat maakt dus dat ze in de bovenbouw naar 1 dansvoorstelling per jaar gaan. Waarbij ze in het 4e jaar allereerst een workshop hebben ter voorbereiding op het voorstellingsbezoek.’ (Persoonlijke communicatie)

<p>meer mogelijkheden, zou je dan wat willen veranderen? Het kan ook zijn dat dit niet zo is, maar zou je dan uit kunnen zeggen wat er op dit moment juist zo goed aan de danseducatie is?</p> <p>T: Je bedoelt hier iets veranderen aan het curriculum, of?</p> <p>Janne: Ja, bijvoorbeeld.</p> <p>T: Ja. Nou, ik heb niet specifiek iets dat ik denk dat moet echt veranderd worden, want op zich loopt de lijn gewoon best wel strak en het zit wel goed in elkaar. Van jaar 1 zit het programma heel mooi in elkaar. Wat we op deze school heel belangrijk vinden is om echt in te spelen op: wie is de leerling en wat heeft die leerling nodig. Op die manier geven we ook ons onderwijs. Ook dansonderwijs: echt kijken naar ‘wie is die persoon’ en kijken naar het persoonlijke vlak. Werken met dansexpressie: wat komt er nou eigenlijk uit de leerling? Even een heel concreet voorbeeld: als je het hebt over water, denkt de een anders dan de ander en de een beweegt ook anders dan de ander. De een gaat misschien eerder op een waterval terwijl de ander de druppels of de condens op de ramen pakt, weet je wel. Ik denk dat dat heel goed is, dat het heel erg gaat over de individuele leerling. Ook hoe dit in het dansonderwijs heel mooi is vormgegeven en hoe dat ook in het hele curriculum gebonden is. We hadden het er toevallig deze week over. De leerlingen moeten in het eindexamenjaar ook KUA doen, dat is Kunst Algemeen. Daar doen ze ook centraal examen in. Het enige wat we daaraan zouden kunnen veranderen daarin is om daar al eerder op in te spelen. Dus dat je al eerder ook iets terugpakt, ook in de onderbouw. Want het is voor hun best wel veel. KUA komt ineens in de bovenbouw. En sommigen hebben dans of een ander kunstvak als</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Individual student coaching • Dance expression • Individual approach in entire curriculum • T agrees with this vision • KUA • Demanding, heavy course • Extending/spreading KUA to onderbouw • Integrating/absorbing KUA in different classes
---	--

<p>examenvak en ineens moeten ze ook Kunst Algemeen doen. Dat voelt voor hun dan ineens als heel veel water dan opeens bij komt. En wat we heel interessant vinden is om dat misschien ook al te verweven in de onderbouw. Dat het al meer een lijntje heeft met de theorie die ze moeten gaan doen of een achterliggende theorie die niet per se alleen maar in dans voorkomt. Dat ze ook moeten gaan kijken naar architectuur en film. Dat ze ook daar nog wat meer input in krijgen, zeg maar. Dus als je zegt wil je echt iets veranderen, nou dan is dat waar we mee bezig zijn en waar we naar aan het kijken zijn. Als extraatje, zeg maar, dat je dat kan verweven in je les.</p>	
<p>Kleo: Zou je meer dansvoorstellingen willen bezoeken met je leerlingen? T: Nou, het is op zich wel goed dat ze het zien, vind ik. Maar ze zien ook veel. Kijk, in het ideale plaatje zou je zeggen: je gaat twee keer in het jaar misschien naar een dansvoorstelling. Maar als je realistisch bent dan gaat dat gewoon haast niet. Ze krijgen zoveel op hun dak, dat het gewoon haast niet te doen is. Ik vind het altijd heel erg tof en ik krijg er inspiratie van. En in die zin zou ik zeggen; ja ga lekker kijken. Maar ik ben me er nu heel bewust van dat ze echt al heel veel zien. Ze zien meer voorstellingen dan de gemiddelde school. En los van dat vind ik: een dansvoorstelling is heel goed, maar ik vind het ook heel goed dat ze ook naar muziektheater gaan. Of dat ze een keer naar een echt goed theaterstuk gaan. Dus dat ze ook het verschil zien en de verschillende disciplines. Dus het hoeft van mij niet alleen maar dans te zijn, maar ik vind het bezoek aan theater gewoon heel goed. Echt die cultuur meekrijgen zeg maar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Importance of visiting dance performances • Ideally vs realistically • Heavy workload of students • Importance of not only dance performance but also other art performances • Visiting performances as passing on culture

<p>Janne: Een meer algemene vraag: er zijn niet heel veel scholen in Nederland die dans ook als examenvak aanbieden. We zijn benieuwd naar jouw mening over de status van danseducatie binnen scholen in Nederland vandaag. En dan vooral de verhouding tussen actieve en receptieve danseducatie. Zou je daar wat over kunnen vertellen?</p> <p>T: En wat wil je daar dan over horen?</p> <p>Janne: Meer wat je visie daarop is. Ook omdat er weinig danseducatie gegeven wordt in Nederland, ook als examenvak. Laten we daar mee beginnen.</p> <p>T: [stilte]</p> <p>Janne: Zou je dat meer willen zien? Vind je dat het op zich goed geregeld is?</p> <p>T: Ik vind dat het veel meer zou moeten. Dat komt vooral ook omdat heel vaak wordt gedacht: ‘o, ze zijn leuk een dansje aan het doen’ of ‘o, het is leuk als extra bewegingsvak’ en ‘o leuk dan ga je dansen en dan?’. Maar veel scholen, schoolleidingen en waar het wel en niet gegeven wordt, zien niet de... Je hebt echt heel veel overkoepelende doelen die je in dans echt gebruikt en waar leerlingen ook in andere vakken heel veel aan hebben. Je hebt van die vakoverstijgende doelen, zeg maar. En daar wordt vaak gewoon geen rekening mee gehouden. Er wordt niet gezien van: hé maar wat bereik je nou eigenlijk nog meer op het moment dat je met die leerlingen echt in beweging bent? En wanneer je meer in beweging bent dan alleen maar kopiëren, plakken en ‘oké dit moet je doen’. Dat is nog weer een ander verhaal dan hoe wij ons onderwijs aanpakken en juist omdat het komt uit die leerling. Ze moeten heel veel samenwerken en het is heel erg gericht op wat zij nodig hebben, wat zij leuk vinden, ... Maar ook het samenwerken, naar elkaar kijken,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Importance of dance education • Too little dance education today • Perception of dance education as ‘a fun dance’ • Perception of dance education as an extra movement course • Overarching objectives • Transfer effects • Coaching individual needs • Coaching overarching objectives • Integrating individual dance education in overall curriculum
--	--

<p>elkaar feedback geven, mening geven, hoe presenteert je jezelf, hoe sta je voor de groep, ... Al dat soort dingetjes, dat is allemaal vakoverstijgend. Hoe je leert hoe je op twee benen moet staan en bij dans een presentatie moet doen en dat voor anderen moet doen. Daar kun je ook iets aan hebben op het moment dat je bij Engels een presentatie hebt en dat je mondeling opeens iets moet laten zien. Ik denk dat dat veel meer mag in het onderwijs en veel meer geïntegreerd mag worden. En dan niet op de manier van: 'o leuk, we doen een dans en we laten iemand een dag een workshop geven en ze zijn zo leuk aan het dansen'. Maar echt naar de leerling gaan kijken. Is dat een antwoord op jullie vraag?</p> <p>Kleo: Ja, absoluut.</p>	
<p>Kleo: We are going to switch to English now since Chiminae joined us. About the curriculum: who decides how much time is given to active and receptive dance education? Is it you or is there a clear outline?</p> <p>T: To be really honest? It's not me exactly. We as teachers say that in the HAVO class we want to go with them especially to a dance so that they can just see something. To a performance by dancers. And we said that we really want to do this in this class so that they can see something. It's just that they are so busy now with their own performances, creating their own solo and making their own performances in the group. They are working towards a performance in March. We think it's very important to see... It's very important when you have for example the Dutch Dance Theatre: what will they do with their performance and how do they perform on stage? How do they work with theme or something and how do they see the theme? How</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Active vs receptive dance education • Heavy workload of students • Importance of seeing someone else's work • Recognizing themes in performance <ul style="list-style-type: none"> • One performance obligatory in curriculum

<p>much do you need to see about the theme and do you see anything at all? And we think that's very important. It is in our curriculum that we should visit a performance, but I'm not sure who decides this. Of course you also have the rector and it's been in the curriculum for years and now you just follow that curriculum. But I'm not sure if this is especially in the law. There are a lot of schools who don't do these things at all. They don't perform and they don't see performances in the theatre at all. They don't visit anything and that's very important I think, to collect something by culture and just receive something.</p> <p>Kleo: So you decide, together with the other dance teachers, which performance they go to?</p> <p>T: Well yes we give the opportunities. At the beginning of the year there is one teacher that collects all the performances for CKV. And they make a program which classes are going to which performance and when. We also have to see in the program which performance is when, and in the neighborhood. Because we can't go to a performance in Amsterdam because that's a long way. So we like to do it in our city. We see which opportunities there are and then we choose.</p> <p>Kleo: So the students have no input in what they see in school?</p> <p>T: No. They give their input in 'we want to see the Dutch Dance Theatre', but we also have to see what the most perfect place in the curriculum is. And then we can put up a performance when it is in June or something. But then they have already made their own performance. Now they have seen this Company and they can think: 'what do we want to do with it? Can we collect some inspiration? Or do we see things that we don't want to do at all?' So they</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Different in every school • Visiting performances as passing on culture • Importance of visiting (dance) performance • Practicalities of visiting performance • Limitations of choice of performance • Student input • Visiting performance as inspiration for own work
---	---

<p>can use the input they get there, they get inspiration, and then use that in their own work.</p>	
<p>Janne: That's the thing I'm curious about. After the performance, did you notice any development in the students? Did you talk about what they saw in the dance performance we visited? Or did you see any changes in their performances, their own performances?</p> <p>T: Yeah, we talked about it the week after we went to the performance. They wrote some things down about what they would like to do themselves, what the perfect ideas are for their performances. But the most important thing for me was the conversation after the performance. The conversations with you, but also with our class when they really said what they liked or what they didn't like. There were a lot of comments, for example: 'the music wasn't easy'. It didn't flow for them: it was one piece of music and then the other music started. So in our performance we would like the music in one line and not four pieces who don't connect with each other. They said something about their own movements. They made their own solos before and performed them in November, and they said that they saw that the dancers are not only doing steps (like step 1, 2, 3) but they actually move. They said that they are moving and that there is a lot of emotion, and they are using a lot of power and changing it. They really saw the thought behind the movement they created. It was nice that they recognized these things in the performance. You have to see the dancers, not only the steps. And they said 'hey, that is also what we are doing here: create your own thing being an individual dancer'. They are not a group that are only performing</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Development of students • Interview after the performance • Discussion of performance in class • Connection with own movements • Looking 'behind the steps'

<p>the steps. They said that they saw that difference in this and then I thought “Ah, we have reached something” and that’s nice.</p>	
<p>Kleo: Did they write a report after the performance? T: No, they didn’t. They didn’t need to write a report. It was just a performance to see for inspiration and just to collect some nice things because they usually have to write reports for everything. For example, they just went on an excursion to Berlin and they said “Oh we’re going to do something nice but then, oh wait, we also have to write a report.” It’s disturbing for them. So this was just meant to be an inspiration for the next performance that they’re going to make. We thought: just let it just go through their minds and it doesn’t have to be written it down. It was just for themselves that they wrote something down about what they want to remember from the performance, but not for me. When they do CKV they also write everything down. They have to write every little detail down on paper. So they were really relieved. Because then they are going to really enjoy everything more than if they have to watch and remember everything because they are going to have to write it down. Now they just looked at what they saw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • No assignment after performance • Burden of assignments • Visiting performance as inspiration for own work • Watching the performance with burden of assignment
<p>Janne: You do a lot of active education; the students dance a lot. Do they also get a theoretical framework for their dance education? Do you give theory about dance education? T: Yeah, they get theory. We talked before about the KUA: arts in general. They get theory about all the arts. It’s also about architecture, theatre, music. They all have to understand all these things but also recognize them. If we do dance</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Theoretical framework • KUA • Analyzing assignments

<p>theory then they sometimes make presentations and analyze dance pieces: What did you see? How many dancers? What did they do with the elements? Time, space, flow, power etc. We also went to a dance academy and they observed a few classes and they had to make a report of that. Now the classes are dancing a lot because they have to work towards a lot of performances that they will present.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Now more practical dance education
<p>Janne: Do you have any questions or comments for us? Kleo: Or comments about dance education or your students in general? T: I'm just very curious what this research will bring when you're done. It was nice to work with you. I hope to hear something from you when it's done. Janne: We will. Thank you for the interview!</p>	

Labels	Themes	Core Themes
<ul style="list-style-type: none"> • Education of dance teacher • Experience in teaching • Lessons per week 	<ul style="list-style-type: none"> • Experience in teaching • Education 	<ul style="list-style-type: none"> • Dance teacher
<ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances with class • Visiting performances with school • Visiting dance performance with dance class is exceptional • CKV • Theatre program composed by one teacher • Program differs from year to year and class to class • Different experience backgrounds 	<ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances • Theatre experience different among students • Programme in school • CKV 	<ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances in school
<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum • Continuous learning line is tight but well constructed • Individual student coaching • Dance expression • Individual approach in entire curriculum • T agrees with this vision • KUA • Demanding, heavy 	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Continuous learning line’ • Individual approach in curriculum • Integrating/ absorbing KUA in different classes (also onderbouw) 	<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum

<p>course</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extending/spreading KUA to onderbouw • Integrating/absorbing KUA in different classes 		
<ul style="list-style-type: none"> • Importance of visiting dance performances • Ideally vs realistically • Heavy workload of students • Importance of not only dance performance but also other art performances • Visiting performances as passing on culture 	<ul style="list-style-type: none"> • Visiting dance performances • Ideally vs realistically • Not only dance, but other art performances too 	<ul style="list-style-type: none"> • Visiting performances
<ul style="list-style-type: none"> • Importance of dance education • Too little dance education today • Perception of dance education as ‘a fun dance’ • Perception of dance education as an extra movement course • Overarching objectives • Transfer effects • Coaching individual needs • Coaching overarching objectives <p>Integrating individual</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Too little dance education • ‘Extra movement course’ • Dance has overarching objectives 	<ul style="list-style-type: none"> • Importance of dance education

<p>dance education in overall curriculum</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Active vs receptive dance education • Heavy workload of students • Importance of seeing someone else's work • Recognizing themes in performance • One performance obligatory in curriculum • Different in every school • Visiting performances as passing on culture • Importance of visiting (dance) performance • Practicalities of visiting performance • Limitations of choice of performance • Student input • Visiting performance as inspiration for own work 	<ul style="list-style-type: none"> • At least one performance obligatory • Limitations of choice of performance • Limitations of heavy workload students • Visiting performances as inspiration • Recognizing themes 	<ul style="list-style-type: none"> • Importance receptive dance education
<ul style="list-style-type: none"> • Development of students • Interview after the performance • Discussion of performance in class • Connection with own movements • Looking 'behind the steps' 	<ul style="list-style-type: none"> • Interview after performance • Looking 'behind the steps' 	<ul style="list-style-type: none"> • Students' interpretation

<ul style="list-style-type: none"> • No assignment after performance • Burden of assignments • Visiting performance as inspiration for own work • Watching the performance with burden of assignment 	<ul style="list-style-type: none"> • No assignment after performance • Effect of ‘burden of an assignments’ 	<ul style="list-style-type: none"> • Assignments
<ul style="list-style-type: none"> • Theoretical framework • KUA • Analyzing assignments • Now more practical dance education 	<ul style="list-style-type: none"> • Offer theory in education? • More practical than theoretical 	<ul style="list-style-type: none"> • Theory in dance education

Conclusion

1.1 Interview with the students

This brief study has attempted to investigate the place of receptive dance education within a secondary school that offers dance education as an exam subject. Findings are largely circumstantial, due to the limited scope of the study; however it is possible to infer some conclusions from the experiences and viewpoints expressed by the learners and dance teacher that volunteered to participate.

The most striking consensus between the students, in both interview groups, is that they consider the objectives of their (general) education to be determined by each student's individual requirements and rate of progress. Both groups highly valued the feeling of autonomy fostered by the school's encouragement of self-regulated study and practice across all subjects.

S 1: 'It's very individual so they look at where you started, and how you grow; they try to help you as much as possible. They motivate you to help each other, which is really nice.' (...) 'You're really doing it by yourself and the teacher just walks around and points something out or you ask for help so it's really independent.'

(...)

S2: 'That's also what I like about our school. You can really develop your own style.'

Teacher: 'Wat we op deze school heel belangrijk vinden is om echt in te spelen op: wie is de leerling en wat heeft die leerling nodig. Op die manier geven we ook ons onderwijs. Ook dansonderwijs: echt kijken naar 'wie is die persoon' en kijken naar het persoonlijke vlak.'

This ideology was also perceived to be the nucleus of their dance education as students expressed that their growth as dancers and choreographers is dependent on their own capabilities and self-determined goals. In accordance with this philosophy, their abilities to reflect on the experience of watching a dance performance varied greatly according to each student's interests.

It was clear that their curriculum included a combination of active, receptive and reflective dance education. Both the teacher and students referred to the CKV and KUA programme expectations that each encounter with the arts should be followed by a reflective

written assignment. The anticipated outcomes of these assignments was not clearly communicated but the students' expressed reluctance towards this repetitive task and to the expectation that viewing a performance should be followed by a written report to reflect on that performance. It was evident that they would prefer to view a performance with a more open-ended purpose that would allow them to interpret the encounter according to their own interests and needs. It is perhaps possible to draw a conclusion that this position is generated from the school's focus on cultivating individuality.

Group one conducted their interview in English. The students were asked to join this group if they felt comfortable to express themselves in this language. It was apparent however that some students had joined this group to be in the company of friends. These students struggled to participate and unfortunately remained silent for a majority of the interview. In this group it was difficult to distinguish between the students' difficulty with the questions and their difficulty with the language in which they were being questioned. However it was still possible to deduce rudimentary feelings towards the performance of *Symbolen* and the performances that they have viewed throughout the year.

It was notable that this group did not make a distinction between dance performances and performances across other genres. This is indicative of the government's agenda for schools to provide a cultural or general arts education. The demanding workload of these programmes allows very little space for extensive reflections on aesthetic experiences; students subsequently feel overwhelmed and saturated by the variety of performances that they view throughout the year. As a result, these students have begun to find it unnecessary to take note of distinctions between genres and the purpose of the numerous cultural or artistic excursions. It is interesting that the students expressed a preference for seeing fewer performances in order to allow more time for the stimulus to penetrate so that a deeper reflection could be possible.

Kleo: Zouden jullie graag naar meer dansvoorstellingen gaan met school?

S5: De school is niet echt goed in plannen.

S6: Ik vind het wel leuk maar als het op een gegeven moment teveel wordt dan ben ik ook gewoon moe van het dansen kijken. (...)als ik teveel creativiteit over me heen krijg, dan zit ik gewoon vol.

Their reflections on the performance of *Symbolen* thus remained exterior and material; they were only able to speak most clearly about visual observations in relation to the way in

which they could make use of certain aspects of the performance in their own dancing. It seems that the assignment given by the teacher – watching this performance to gather inspiration for their own performance – dominated their watching experience.

Kleo: So you watched this dance explicitly for inspiration?

All: Yeah, for inspiration.

(...)

Kleo: Were you like actually thinking during your watching of the performance, 'ok I can use this, I can use that...'

All: Yes.

In a qualitative study of the receptive aesthetic experience, Csikszentmihalyi and Robinson identify four dimensions of response to an aesthetic experience (Csikszentmihalyi & Robinson, 1990:96). The most elementary response is referred to as the 'perceptual dimension' (Csikszentmihalyi & Robinson, 1990:97). At this level the interpretation does require a trained eye – the students noted that as dancers they watch dance differently to 'ordinary' people – but does not venture beyond a discussion of what is visually represented by the experience – in this case the challenging lifts the dancers accomplished, the attractive lighting, and the noteworthy dance techniques.

In contrast, the students of the second interview group were able to discuss the experience within other dimensions; namely the 'emotional', 'cognitive' and 'communicative' (Csikszentmihalyi & Robinson, 1990:28). It is unclear whether the articulation of these multi-layered levels of responses to the performance was due to the interview being conducted in the Dutch language. This is a possibility however it is also possible that these students simply had different interests to the first group.

A viewer that engages with the 'emotional dimension' of an aesthetic experience responds with intuition and instinct; prioritizing the emotional tensions that the work stirs within the self. Some students in this group clearly favored an emotional response as they discussed the effects of symbolic dance on the audience's sensitivity to emotive performance and the particular art of constructing a performance around an emotional impulse as opposed to a narrative impulse. Engaging with the 'cognitive dimension' is a preference for viewers that value the effect that their prior knowledge (history of the arts, general knowledge and personal educational background etc.) has on their interpretation of the aesthetic experience. Having just returned from a cultural tour to Berlin, the students were equipped with new

information about Communism, WWII, and the fall of the Berlin Wall. The students made an observation that this new knowledge was present during their viewing of the performance and noted that any form of intellectual growth can stimulate additional ways of viewing and interpreting a performance. The ‘communicative dimension’ is employed by viewers that take pleasure in feeling the presence of the artist in their work due to their familiarity with the artist’s background and intentions for their current efforts. As the students are encouraged to assist each other during creative processes, they are often familiar with the backgrounds, ambitions and inspirations of their classmates. Participating in the creation processes of their peers encourages the students to consider the final works as a result of a multitude of influences that the dancer hopes to communicate in their performance. The students recognized this in their viewing of *Symbolen* as they noted that they felt the presence of the dancers as people, not only as artists, and were interested in what influences they were drawing from to communicate with the audience. They noted that the knowledge of the thought process used by the artist enhances appreciation.

Whilst the first group struggled to imagine what the intentions or thought processes were behind an abstract dance, the second group acknowledged this difficulty but were willing to search and make suggestions as to what the intentions could be, or at least what intentions they could imagine to create meaning for themselves.

First group:

S 3: Well, for me, I thought it was really abstract so I didn’t really see a kind of story or something.

S2: I don’t know. I really liked it but, for me, it maybe was too abstract. I do like a story behind the dance if I watch it.

Second group:

L4: Ik zie niet echt een bepaald verhaal ofzo, niet dat ik denk hier begint het, daar eindigt het, maar het is meer een soort gevoel (...) het gevoel van dat je elkaar nodig hebt, maar elkaar niet kan vinden bij wijze van spreken. Of juist dat iedereen in een soort waanzin loopt en dat je niet meer weet waar je bent.

L2: Het viel me ook op in de tweede en in de derde dans, (...) ik zag heel veel elementen uit het begin zag ik weer aan het eind weer terugkomen.

It is striking to have received such a variety of responses within such a small class of students.

1.2 Interview with the dance teacher

The interview with the dance teacher was conducted as a Skype interview. It was only possible to speak with the teacher for thirty minutes as she made it clear, frequently, that the curriculum does not allow any time for additional exertion. The dance teacher has been teaching at this secondary school for little over three years. Dance education occurs once a week for a 1 ½ hour lesson that must encompass active, receptive and reflective dance education. The teacher admits that the majority of the dance education revolves around active dance as the students receive a great deal of theoretical education in the CKV and KUA programmes.

In her opinion the dance education at the school differs in a positive way from many schools since arrangements are made, where possible, for students to view dance performances. However it is remarkable that this particular dance class has only viewed one dance performance together. It is possible that they have viewed dance performances within the context of other CKV classes but the teacher is unable to keep track of the school's arts and culture programming as it changes significantly each year. Advocates for a specialized programme of receptive dance education may argue that the viewing of dance performances under the mantle of 'general arts' weakens the capacities of the students to be attentive to the distinctiveness of viewing a dance as opposed to the viewing of any other genre of performance. However, the teacher at this school feels that dance education should not operate in isolation of broader arts education. It is her opinion that it is not problematic if the dance students see only one dance performance together as they are seeing many other performances across disciplines. Furthermore, as opposed to discussing the merits of 'arts in general' as opposed to specialized arts education (and vice versa) the teacher proposes that schools begin to consider the concept of interdisciplinary arts education.

The teacher is also decidedly aware that the students find their arts and culture education to be quite tedious when it requires written reflections.

Teacher: 'they usually have to write reports for everything. For example, they just went on an excursion to Berlin and they said "Oh we're going to do something nice but then, oh wait, we also have to write a report." It's disturbing for them. (...) When they do CKV they also write everything down. They have to write every little detail down on paper. So they were really relieved. Because then they are going to really enjoy everything more than if they have to watch and remember everything because they are going to have to write it down.'

She seems to look for opportunities for the students to comfortably view and reflect on a performance. Whilst this may bring relief to the students and their heavy workload, it could be questioned to what extent this approach develops their capacities to reflect on and interpret a dance performance. The results would be dependent on the competences of the specific teacher that guides the discussions in place of the written reflection. Once again the notion of individuality is discussed and the teacher gives the example of how different people may view a waterfall from various perspectives. It is an admirable ideal to hope to create an atmosphere in which students can develop their abilities to view a work from different perspectives however the conversational approach, and the predominant use of performances as stimulus for students' own choreography, could arguably leave out other viewpoints.

The teacher expresses amazement over some of the students' sophisticated interpretations of the performance of *Symbolen*.

Teacher: But the most important thing for me was the conversation after the performance. The conversations with you, but also with our class when they really said what they liked or what they didn't like. There were a lot of comments, for example: 'the music wasn't easy'(...) They said something about their own movements. They made their own solos before and performed them in November, and they said that they saw that the dancers are not only doing steps (like step 1, 2, 3) but they actually move. (...) They really saw the thought behind the movement they created. It was nice that they recognized these things in the performance. (...) And they said 'hey, that is also what we are doing here: create your own thing being an individual dancer'. They are not a group that are only performing the steps. They said that they saw that difference in this and then I thought "Ah, we have reached something" and that's nice.

This surprise is notable as it implies that she was not expecting such a depth of understanding, or variety of entry points into the performance. Within the time limit of this interview, we were not able to further investigate this with questions that could illuminate the precise outcomes she had in mind for the way in which students should be able to view and reflect on dance performances. It is not clear if the multiple perspectives expressed by the students was more incidental or essential to their receptive dance education.

1.3 Parallel with previous research and further research suggestions

In the previous study conducted within the context of the course 'Theatre and Society: Theatre, Education, Aesthetic Experience' it was found that the dance education in the selected elementary schools incorporated a justification of the dance curriculum by connecting dance studies to transfer effects such as developing self-confidence and, in one school in particular, the content of the dance classes was also linked to themes in other subjects (Berge, Geel & Munsterman, 2015:52). Interestingly, this also seems to be the case at the secondary school level. The teacher notes that dance education still has the reputation of an extra-curricular activity.

Teacher: 'heel vaak wordt gedacht: 'o, ze zijn leuk een dansje aan het doen' of 'o, het is leuk als extra bewegings-vak' en 'o leuk dan ga je dansen en dan?'. Maar veel scholen, schoolleidingen en waar het wel en niet gegeven wordt, zien niet de... Je hebt echt heel veel overkoepelende doelen die je in dans echt gebruikt en waar leerlingen ook in andere vakken heel veel aan hebben.'

She then refers to transfer effects as justification for the inclusion of dance education as an exam subject. She notes that students will learn self-confidence, how to present themselves and how to give and receive feedback in all subjects.

Teacher: 'Maar ook het samenwerken, naar elkaar kijken, elkaar feedback geven, mening geven, hoe presenteer je jezelf, hoe sta je voor de groep, ... Al dat soort dingetjes, dat is allemaal vakoverstijgend. Hoe je leert hoe je op twee benen moet staan en bij dans een presentatie moet doen en dat voor anderen moet doen. Daar kun je ook iets aan hebben op het moment dat je bij Engels een presentatie hebt en dat je mondeling opeens iets moet laten zien. Ik denk dat dat veel meer mag in het onderwijs en veel meer geïntegreerd mag worden.'

Even the students remark that the purpose of dancing is not necessarily to master the art of dance itself but to master the art of confidence to do something that is daunting in front of peers, teachers and parents, and to develop other skills such as working together as a group.

L1: 'Ik denk niet dat het er specifiek gericht op is dat we de beste dansers worden, maar meer dat hoe je leert samen dansen en met elkaar (...), hoe je met

elkaar omgaat maar ook gewoon hoe je je presenteert, met of zonder zelfvertrouwen. En welke houding en dat soort dingen, dat dat ook wel iets is wat misschien het grootste is wat je hebt geleerd in vijf jaar.'

Furthermore, since even the inclusion of active dance in the curriculum still holds a tenuous position in relation to other subjects, receptive dance education faces challenges in having a firm position within the dance curriculum at this secondary school. Yet again, as it was discovered in the elementary school study, the restrictions of time and budgets further limits what is possible for a receptive dance curriculum within the secondary school context. At this school the curriculum is also shaped by the concentrations and curiosities of the teachers. The dance teacher noted that she, along with some other teachers, had felt strongly that this year's curriculum should include a viewing of a dance performance with the dance class. Consequently the trajectory of the dance syllabus was slightly altered to include an experience that the teachers believed would expand the capacities of the students.

Conversely, the teacher also expressed a general satisfaction with continuing to use the model of instruction provided by the CKV and KUA programmes. She felt that the outlines for the curriculum were clear and well-organized and did not offer any suggestions for changes or improvements to the model. Nevertheless she did express interest in the changes that the students would suggest to the programme but the extent to which this interest may yield changes to the curriculum could not be determined at this stage. It would have been beneficial to the research to conduct further interviews with this school and other secondary schools that offer dance education as an exam subject. If time had permitted, it may have been interesting to have conducted follow up interviews with the students and the teacher at a later stage. The additional time given for further reflection and discussions may have yielded more detailed responses concerning the state of the receptive dance curriculum in this school.

Going forward, interviews with more schools would create a greater scope of the conditions of receptive dance education within Dutch secondary schools. However finding participants could prove difficult as the curriculum, at this level, leaves little room for activities beyond school requirements. If it is possible to locate schools that would be willing to offer time to this study, it would be beneficial to attend some dance education classes to observe the way in which teachers discuss the act of watching dance performances with their students. An interesting departure point for even further research could be to investigate the backgrounds of dance teachers in secondary schools. It is often noted that the quality of arts education is dependent on the dedication and implementation of the teacher. For example

‘The success of CKV (...) seems to depend greatly on the knowledge, skills, and charisma of each individual teacher’ (Dieleman 2014, 98). Thus the state of receptive dance education within secondary schools in the Netherlands could greatly benefit from a grassroots approach: investigate the expectations that the schools have of teachers first before investigating the expectations teachers have of their students.

The main challenge in striving towards an optimal receptive dance education, seems to be time. Time for the students to watch a performance, time for the teacher to prepare the students before they watch the performance, time for the students to write a report afterwards, time for the teacher to conduct further reflective conversations with the students, and time for the students to digest all of this creative stimulation. Perhaps as a result of these difficulties a great deal of the receptive dance education in this school is now directed towards students watching each other perform and learning to give feedback to each other. Watching dance performances online, with the use of Youtube, also seems to be an option that students favour as a cost effective and time-saving solution. Another suggestion for further research could be to investigate in what ways these other forms of receptive dance education, which are scarcely mentioned in previous research, influence the active and receptive components of dance education, and how giving feedback and watching Youtube videos could become optimal strategies in receptive dance education.

We would like to thank the school, teacher and students that were willing to work with us, and Vera Bergman and Josephine Voets for their advice and support.

Bibliography

- Bergen, Sara, Annemiek Geel, en Anne Sophie Munsterman. *Een onderzoek naar de plek van dansreceptie binnen het dansonderwijs op basisscholen in Amsterdam*. Research paper, Theatre studies, University of Amsterdam, Amsterdam: University of Amsterdam, 2015.
- Bergman, Vera. *Dans in Samenhang*. Utrecht: Kunstconnectie, 2003.
- Bergman, Vera. „Leren Van en Over Dans.” In *Determinanten van Leren over Kunst*, door Folkert Haanstra, Editor: Folkert Haanstra, 71-83. Utrecht: LOKV, Nederlands Instituut voor Kunsteducatie, 1995.
- Csikszentmihalyi, M., en R.E. Robinson. *The Art of Seeing: An Interpretation of the Aesthetic Encounter*. Los Angeles: J. Paul Getty Museum, 1990.
- Dieleman, Cock. „Promoting the Aesthetic Experience: The Rise of Receptive Art Education in the Netherlands.” *Studies in Art Education*, nr. 55 (2014): 94-103.
- Maes, Dafne. „Bewogen lessen: een onderzoek naar danseducatie.” *Cultuur+Educatie* 13, nr. 38 (2013): 107-116.
- Smith-Autard, Jacqueline. *The Art of Dance in Education*. 2nd edition. London: Bloomsbury, 2002.
- Voets, Josephine. *Onderzoek naar waarom basisscholen met hun leerlingen naar kinderdansvoorstellingen moeten gaan*. Master Thesis, Theatre Studies, University of Utrecht, Utrecht: University of Utrecht, 2014.
- Wildschut, Liesbeth. *Look! You see what is not really there*. Research, Utrecht: University of Utrecht, 2012.